

DİKKAT EKSİKLİĞİNDE PLAY ATTENTION YÖNTEMİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF PLAY ATTENTION METHOD IN CAUTION DEFICIENCY

Bünyamin BORA

Lefke Avrupa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim, Öğretim Ve Araştırma Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik
Danışmanlık Tezsiz Yüksek Lisans Anabilim Dalı, Lefke, KKTC.

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-7879-1251>

rehberbora@hotmail.com

Received: January 26, 2023

Accepted: May 08, 2023

Published: June 30, 2023

Suggested Citation:

Bora, B. (2023). Dikkat eksikliğinde play attention yönteminin incelenmesi. *International Journal of Su-Ay Development Association (IJOSDA)*, 2(1), 1-10.

Copyright © 2023 by author(s). This is an open access article under the [CC BY 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Öz

DEHB, çocukluk çağında başlayan dürtüsellik, dikkatsizlik ve aşırı hareketlilik ile kendini gösteren nöro gelişimsel bir sorundur. Bu sorun çocukluk çağında başlayıp yetişkinliğe dek farklı belirtilerle kendini gösterir ve bu belirtiler genel olarak kroniktir. Yıkıcı davranış sorunları, duygu durum sorunları, endişe, bağımlılık vb. belirtilerle eşzamanlı görülebilmektedir. Tanılama ve tedavide birey bütüncül şekilde ele alınmalıdır. Son 20 senede gerçekleştirilen araştırmalar DEHB'in çocuğu ve de ebeveyni ciddi olarak zorladığını, bu taniyle ailelerin sık sık karşılaştığını belirtmiştir. Bu durum çocuğun çevreyle uyumuna, akademik başarısına, akran ilişkilerine, aile içi ilişkilere etki edebilmektedir. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu kişinin yaş ve gelişme seviyesiyle uyumlu bulunmayan, dikkatsizlik, hiperaktivite ve dürtüsellik belirtileriyle görülen, çocukluk döneminde başlayan ve etkileri hayat boyu devam edebilen bir nöropsikiyatrik sorundur. DEHB olan çocuklar sınavlarda zorlanabilirler ve akademik başarı elde edemeyebilirler. Ancak odaklanma öğrenme için çok önemlidir. Odaklanma eksikliği, bireyin bilgi edinme ve bilgiyi tutma yeteneğini azaltır ve okula uyum sağlamasını zorlaştırır. Dikkat Oyna, düzenli olarak uygulandığında dikkat eksikliği ya da hiperaktif çocuklarda değişime yol açar. Değişiklikleri aşağıdaki gibi ifade etmek mümkündür. Yapılan bu araştırmada dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ele alınıp bu durumda kullanılan Play Attention yöntemi incelenmiştir.

Anahtar Terimler: Dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu, play attention, oyun.

Abstract

ADHD is a neurodevelopmental problem manifested by childhood impulsivity, inattention, and hyperactivity. This problem starts in childhood and manifests itself with different symptoms until adulthood, and these symptoms are generally chronic. Destructive behavior issues, mood issues, anxiety, addiction, etc. may occur simultaneously with symptoms. In diagnosis and treatment, the individual should be considered holistically. Studies conducted in the last 20 years have stated that ADHD puts a serious strain on the child and the parent, and families frequently encounter this diagnosis. This situation can affect the child's adaptation to the environment, academic success, peer relations, and family relations. Attention Deficit and Hyperactivity Disorder is a neuropsychiatric problem that is not compatible with the age and level of development of the person, is seen with symptoms of inattention, hyperactivity and impulsivity, starts in childhood and whose effects continue throughout life. Children with ADHD may have difficulty in exams and may not achieve academic success. However, the focus is very important for learning. Lack of focus reduces the individual's ability to acquire and retain information and makes it difficult to adapt at school. Play Attention, when applied regularly, leads to a change in attention-deficit or hyperactive children. It is possible to express the changes as follows. In this study, attention deficit and hyperactivity disorder were discussed and the Play Attention method used in this case was examined.

Keywords: Attention deficit, hyperactivity disorder, play attention, game.

GİRİŞ

DİKKAT EKSİKLİĞİNDE PLAY ATTENTION YÖNTEMİ

1. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) Kavramı

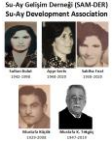
DEHB, fazla hareketli, konsantrasyon problemi olan, öğrenmede gücük çeken ve davranış problemleri bulunan çocuklardaki “ahlaki denetimin ileri seviyede eksikliği” şeklinde belirtmiştir. 1930’lu yıllarda ise “organik dürtüsellik” şeklinde DEHB kavramı yeniden yapılmıştır (Kayaalp, 2008). Bunun ardından gerçekleştirilen araştırmalarla beraber DEHB “Beyin hasarlı çocuk sendromu” şeklinde yeniden ifade edilmiştir. Sonrasında hasar görmüş beyin görüşünden uzaklaşmış, DEHB “en küçük beyin fonksiyonu” ve ardından “hiperaktif çocuk sendromu” şeklinde belirtilmiştir. Ruh sağlığı araştırmalarıyla bu kavramın da eksik olduğu düşünülmüş ve 1980 sonrasında “dikkat eksikliği bozukluğu” şeklinde ifade edilmiştir. Ancak 1987 yılında bu kavram da yeterli görülmemiş ve günümüzdeki haliyle DEHB şeklinde ifade etmiştir (Crosby & Lippert, 2017).

Çocukluğun en sık karşılaşılan sorunlarından asperger sendromu, otizm, endişe sorunları, zeka problemleri, öğrenmede zorluk, DEHB olarak ifade edilebilir (Schottelkorb, 2007). Bunlar arasında da okul rehberliklerinin ve çocuk-ergen psikiyatrilere sık sık karşılaştıkları problem DEHB’dir. Ulusal Sağlık Örgütü’nü bu sorunu sıklıkla karşı karşıya kalınan çocukluk çağı psikiyatrik sorununu oldukça önemli bir halk sağlık problemi şeklinde duyurmuştur. Çocuklarda, ergenlerde ve hatta yetişkinlerde de yaygın karşılaşılan DEHB nöro gelişimsel ve davranış temelli bir durum şeklinde izah edilmiştir (Sürücü, 2020).

1.2. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğunun Belirtileri

DEHB, kendi içerisinde üç bölümde ele alınmaktadır. Bu bölümler dikkat eksikliği, fazla hareketlilik ve dürtüsellik şeklindedir. Kişinin yaşına, hayatını devam ettirdiği ortama ve kültürel özelliklerine göre dikkatini sağlayamaması dikkat eksikliği kapsamında ele alınmaktadır. Bu kişilerde dikkat hataları, basit uyarılarla dikkat dağılması, gündelik faaliyetlerini düzenlemede zorlanma, dağınıklık ve unutkanlık görülmektedir. Hiperaktivite aşamasında, kişiler yaşa bağlı bulunmakla beraber acelecilik, fazla hareketlilik ve konuşkanlık vardır. Dürtüsellik aşamasındaysa bireyler sırasını beklemekte güçlük çekerler. Diğer bireylerin laflarını bitirmesi için sabredemez ve lafını keser, başkalarının oyun ve faaliyetlerine müdahalede bulunurlar (Ercan, 2008).

APA’nın belirlemiş olduğu DEHB belirtileri şu şekildedir; Dikkatsizlik: Bu kişilerde dikkat düzeyi gelişimsel bakımdan uyumlu meydana gelmez. İşlevsellik istenen seviyede değildir ve geçerli hallerin minimum 6 ay olması tanı için şarttır. a) Kişi okulda verilen ödevlerde, gündelik faaliyetlerinde ya da benzer eylemlerinde dikkatsizlikten kaynaklanan yanlışlar yapar ve dikkatini detaylara veremez. b) Sorumluluklarını, görevlerini yaparken ya da oyun oynarken dikkati dağılır. c) Diyaloglarda doğrudan kişiye ilişkin dönüt sağlansa da dinlemez gibi hareket eder). Yönergeleri takip edemez. Okulda verilen görevleri olması gerektiği şekilde yapamaz. Küçük görevleri tamamlayamaz. e) Sorumluluklarını organize etmekte ve düzenlemede başarılı değildir. f) Zihinsel çaba isteyen sorumluluklardan uzak kalır ve bu gibi etkinliklerde istekli değildir. g) Sorumlulukları için gereken materyalleri koruyamaz. Kalem ve silgi gibi araçları sık sık kaybeder. h) Dışarıdan gelen uyarıcılar dikkatini sık sık ve kolay bir şekilde dağıtır. i) Gündelik yaşam faaliyetlerinde ve rutin işlerinde unutkanlıktır. Fazla hareketlilik ve dürtüsellik: Bu kişilerde hareketlilik düzeyi gelişimsel bakımdan uyumlu olmaz. Fonksiyonellik istenen seviyede olmamaktadır ve geçerli hallerin en az 6 ay olması tanı için şarttır. Kişinin organları devamlı hareket halindedir. Yerinde durmayan, kıpır kıpır bireylerdir. Toplumda, okulda durması, oturması istenilen şartlarda yapamaz. Uygun bulunmayan alanlarda koşar, tırmanır. Serbest zaman faaliyetlerine adapte olmayı, oyunlara beklenen biçimde dahil olmayı ve sakin durabilme kabiliyetlerini yerine getiremez. Devamlı hareket eder. Fazla konuşur. Kendisine sorulan soruların bitmesini beklemeden cevaplamaya başlar. Sıra beklemesi gerektiğinde güçlük çeker. Diğer kişilerin laflarını keser ve faaliyetlerini sabote eder.

DEHB'li çocuklar akademik alanlarda, kurmuş oldukları sosyal ve duygusal ilişkilerde, gündelik yaşamlarının pek çok evresinde güçlük çekmektedirler. Bu kişiler yaşamış oldukları zorluklardan dolayı eğitim yaşamlarında da oldukça güçlük çekmekte ve eğitim alanlarından olması gerektiği şekilde yararlanamamaktadırlar (Kanay & Girli, 2008). Bu da kişileri duygusal açıdan yormakta ve bilhassa ergenlikle beraber depresyon, endişe sorunları vb. belirtiler DEHB'e eşlik eder. Bu sorun tedavi edilmediği durumda yaşanan güçlükler yetişkinliğe de devredilmekte ve meslekte başarısızlık, sigara, uyuşturucu, alkol, ilişki sorunları ve kazalar gibi problemleri de ortaya çıkarmaktadır (Öner vd., 2003). DEHB sadece kişileri değil, bu bozukluğu olan bireylerin aileleri ve öğretmenlerine de olumsuz etki etmekte, stres seviyelerinin çoğalmasına, hayat kalitelerinin gerilemesine yol açmaktadır (Schottelkorb, 2007)

1.3. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğunun Görülme Sıklığı

DEHB'nin yayınlık ve sıklığı çeşitli tanı koyma kıstasları sonucunda ülkelere ve cinsiyete göre rakamsal şekilde farklı hale gelmektedir. Buna karşın gerçekleştirilen çalışmalar güvenilir değerlendirme kıstasları sağlamaktadır. Araştırma neticeleri cinsiyet kıstası açısından DEHB'nin erkeklerde daha fazla olduğunu belirtmiştir. Oransal açıdan bu fark erkeklerde kadınlara göre 2,5 kat daha çok görüldüğü belirtilmiştir (Kayaalp, 2008). DEHB, anne-babaları tanımlı bireylerde %57, kardeşleri DEHB'li bireylerde %32, akrabaları DEHB'li bireylerde %10-35 düzeyindedir (Kiriş & Binokay, 2010). Türkiye'deki DEHB'nin yaygınlık düzeyi incelendiğinde %5-7 arasında bir rakamla karşılaşılmaktadır (Gül & Çetinkaya, 2018). Global olarak ele alındığında dünyada DEHB yaygınlık oranı çocuklarda %5-7,5, gençlerde %6 ve yetişkinlerde %4 şeklinde görülmektedir (Semerci & Turgay, 2017).

1.4. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğunun Sebepleri

Farklı psikolojik kaynağı olan problemlerdeki gibi DEHB'nin de net bir nedenini ifade etmek mümkün değildir. Ancak farklı unsurlar DEHB'in oluşmasında etkindir (Öztürk & Başgöl, 2015). Gerçekleştirilen araştırmalar bu soruna yol açarak biyolojik unsurları ve genetik yatkınlığı belirtmektedir. Bununla beraber çevresel sebepler de bozukluğun faktörler arasında yer almaktadır (Le-Heuzey, 2005). Gerçekleştirilen araştırmalar DEHB'in meydana gelmesinde genetik ve nörolojik unsurlarla beraber doğumdan önceki, anne karnındaki ve doğumdan sonraki dönemlerin de etkin olduğu belirtilmiştir (Ercan, 2008). DEHB faktörlerinin %80-90'lık bir bölümünü genetiğin meydana getirdiği düşünülmekle beraber doğumda meydana gelen bebeğin morarması, boynuna kordon dolanma vb. olaylar anne sütünü yeteri kadar alamama, havale, kafa darbesi, narkoz, zehirlenme vb. beyne etki eden komplikasyonlar, çevresel unsurlar, şiddet, aile içi huzursuzluk, istismar, aşağılanma, alay edilme vb. travmalar da DEHB'in oluşmasında ve düzeyinin çoğalmasında etkin unsurlardır (Şimşek, 2014).

DEHB'nin meydana gelmesine sebep olarak gösterilen bir diğer unsur bağlanmadır. Kişilerde görülen davranış ve duygusal sorunlarının altında anne-babalarıyla kurmuş oldukları bağlanma tarzları yatmaktadır. Çocuklar bakım sağlayan bireylere güvenle bağlanırsa; aralarında mutlu, huzurlu ve uyumlu bir ilişki oluşursa davranış ve duygusal sorunlar daha az görülmektedir. Fakat çocuklar güvenle bağlanamadıklarında gereksinim hissettiği ilgi ve sevgiyi karşılayamaz. Böylelikle davranış ve duygusal sorunlar meydana gelir (Solter, 2017). Endişeli bağlanan çocukların pozitif uyarıcılara, çekingen bağlanan çocukların negatif uyarıcılara, güvenli bağlanan çocuklarınsa her iki uyarıcıya da dikkat ettiği görülmektedir. Bu ve gerçekleştirilen birçok çalışma DEHB sebepleriyle bağlanma tarzları arasında ilişki olduğunu göstermektedir (Crosby ve Lippert, 2017). Bebeklik döneminde anneleriyle sağlıklı bir bağlanma tarzı yakalayamamış çocukların DEHB'li olma olasılığını artırdığını belirtilmektedir (Bekeç, 2018).

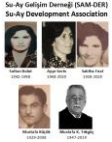
2. Oyun Kavramı:

Oyun kavramı, “Oyun çocuğun doğal dünyasıdır”; ‘Zekası olan gelişmiş canlılarda hayatın başlangıcında, taklitle, ilerideki hayat için gereken hareketleri geliştirmektir.’ olarak ifade edilmektedir (Akt.Saltık, 2018).Oyun, ilk dönemlerden bugüne kadar gelen ve her yerde çocuklar için dikkat çeken evrensel bir olgudur (Zorlu, 2016). Bu olgular amacı olan veya olmayan şekilde meydana gelen, belli kurallarla ya da kuralsız, araçlarla veya araçsız gerçekleştirilen, çocukların bütün gelişim alanlarına dokunan ve istekle katılım sağlanan doğal bir öğrenme halidir (Koçyiğit vd., 2007). Bu haller deneyim elde etmeyi, iletişim kurmayı, yetişkinliğe hazırlanmayı, duygu ifadesini sağlamaktadır. Çocukların özgür bir şekilde yaptığı, zevk ve mutluluk sağlayan, çocuğu eğlendiren, eğiten, geliştiren ve bütün gelişim alanlarına destek veren faaliyetlerdir (Poyraz, 2003). Oyun, çocuğun birinden öğrenemeyeceği konuları, kendi tecrübeleriyle öğrenmiş olduğu faaliyetlerdir (Kıldan, 2001).

Oyun, pek çok bilim adamı tarafından çeşitli biçimlerde tanımlanmıştır. Bu kadar kavramın olması çocuklar için hayatı öğrenme vasıtası şeklinde kabul edilen oyunun önemini belirtmektedir. Oyun, çocuğun hayatını devam ettirebilmesi ve sağlıklı olabilmesi için beslenme, sevgi, bakım kadar önem taşımaktadır (Koçyiğit vd., 2007). Çocuğun olduğu her ortamda oyun bulunmaktadır. Bundan dolayı oyun evrenseldir. Çeşitli kültürlerle beraber oyunların türleri, ele alınan malzemeleri farklılaşsa da oyun var olmaktadır (Zorlu, 2016). Çocuklar arkadaşlarıyla oynarken toplumsal ilişkilerini; anne-babalarıyla oynarken aile ilişkilerini öğrenmektedir. Bunlar çocuğun topluma ilişkin ilk tecrübelerini meydana getirir. Çocuklar yaşamlarının bu evrelerinde yetişkinleri gözlemler ve onlar gibi davranmaya çalışırlar. Toplamların ruh sağlığı bakımından çocukların duygusal paylaşımlarda yer aldığı oyunlar önemlidir (Akandere, 2003).

Çocuklar duygusal ya da fiziki tehditlerle karşı karşıya kaldıklarında kendilerini ifade etmekte güçlük çeker ya da durumlarını iletmezler. Endişelerini, korkularını, üzüntülerini, öfkelerini, acılarını yetişkinler gibi ifade edemezler (Drewes, 2006). Çocukların saldırgan, toplum yanlısı ve sosyal olarak engellenmiş davranışlarını, sıcaklık, itaat-talepçi ve cezalandırıcı ebeveynlik boyutlarıyla bağlantılı olarak inceleyen araştırmalar (Özlu ve Serin, 2021), ebeveyn eğitim programlarının çocuk davranış problemlerini tedavi etmenin en etkili yolu olduğunu kanıtlanmıştır. Oyunun bir diğer fonksiyonu da ilişki kurmaktır. Oyunla çocuklar anne-babalarıyla temaslı veya temassız aktiviteler yaparlar. Böylelikle ebeveyn ve çocuk arasındaki ilişki güçlenir. Oyunlarda gerçekleştirilen keyifli paylaşımlar, dokunsal temaslara, kişiler arasındaki ilişkiyi, sevgiyi güçlü ve sağlam hale getiren bir fonksiyona sahiptir. Bundan dolayı anne-baba-çocuk ilişkisindeki yaraları ve travmaları ortadan kaldırma kapsamında oyunun önemi büyüktür (Solter, 2017). Oyunun gelişimin ve fonksiyonlarının bilinmesi, beraberinde çocuklar için uygun şartların sağlanması önem taşımaktadır. Ayrıca anne-babaların ve öğretmenlerin de oyun ile ilgili eğitim görmeleri çocuklarla fonksiyonel ve yararlı iletişim kurmaları, oyunun kişilerin içlerine açılan kapılar olduğunu fark etmeleri bakımından önem taşımaktadır (Öğretir, 2008).

Yetişkinlerin hislerini, düşüncelerini ifade ettikleri gibi çocuklar da gereksinimlerini ifade etme ihtiyacı duyarlar. Çocukların öfke, mutluluk, korku, hayal kırıklığı gibi duyguları belirtirken yetişkinlerden farklı yanları anlatma şekilleridir (Emin, 2016). Çocuklar dünyayla iletişimlerini oyun diliyle kurarlar. Bundan dolayı çocuk terapisinde çocuklarının dilinin önde olduğu oyun terapi yaklaşımı bulunmaktadır. Oyun terapisinde oyuncak sözcükleri, oyun faaliyeti de dilin yerini tutmaktadır ve oyun terapisinde sembolik anlam önem taşımaktadır (Landreth, 2011). Oyun Terapisi Derneği oyun terapisini kavramını “eğitilmiş oyun terapistlerinin, danışanların psikolojik ve sosyal problemlerine engel olmalarına veya çözümlenmelerine ve ideal gelişim ve büyümeyi gerçekleştirmelerine destek sağlamak için oyunun terapistlik gücünden faydalandıkları bireylerarası bir süreç oluşturmak amacıyla kuramsal bir modelin sistemli şekilde ele alınması” şeklinde ifade etmiştir (Nash & Schafer, 2013). Oyun terapisti, terapist ve çocuk arasında sağlanan güven ve anlayışa bağlı bir ilişki kapsamında, çocuğun oyunla hislerini ve iç dünyasını fark ettiği süreç şeklinde de belirtilmektedir (Halmatov, 2016). Oyunda meydana gelen terapistlik ilişki güçlü bir iyi hale geliş ve gelişim meydana getirir. Çocukların dünyası hareket, aktivite

ve oyundan meydana gelir. Bu da terapistin çocukla ilişkisine ve çocuğun dünyasına dahil olabilmesine olanak tanır. Oyun terapisinde çocuk yaşamındaki önemli konuları, travmaları, duyguları oyunda yeniden yaşar. Çünkü çocuğun travmalarını, problemlerini, duyu ve düşüncelerini iletmediği, iletişimde olduğu en doğal yer oyundur (Landreth, 2011).

2.1. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu ve Oyun Terapisi

DEHB’li çocukların sergilemiş olduğu davranışsal sorunlar ve akademik zorluklar oldukları ortamlardan uzaklaşmalarına yol açmaktadır. Bu uzaklaşmalarla birlikte çocuklar yaramaz, kabiliyetsiz ve tembel gibi olumsuz sıfatlarla karşılaşmaktadır (Zorlu, 2016). Yaşamın akışında üzülmelerine yol açan bu kavramlarla, duygusal şiddet, cezaya maruz kalma, akademik başarısızlık vb. olaylarla ve korkuya yol açan aile içi olaylar, fiziki şiddet şeklindeki durumlarla beraber DEHB’li kişiler güçlük çekerler. Bu zor hayat olaylarında kendilerini anlatamadıklarında ve problemlerini çözemediklerinde depresyon ve endişe düzeyleri artmaktadır. Haliyle kişiler bu şekilde stresli olaylarla karşı karşıya kaldığında DEHB emareleri ve şiddet düzeyi de çoğalabilmektedir (Bekeç, 2018). Bu durumlar çocukların ebeveynleri, öğretmenleri ve arkadaşlarıyla da sağlıklı ilişki kurmalarını engellemektedir. Bu kapsamda problem daha da çoğalmakta ve artarak sürmektedir (Sürücü, 2020).

Çocukların duyuşsal, davranışsal ve toplumsal sorunlar yaşamasına yol açan pek çok durumlarda yaygın şekilde seçilen müdahale tekniği oyun terapisidir. Görülen problemlerin ortadan kaldırılmasında ve en aza düşürülmesinde etkin olan bu teknik DEHB tedavisinde de iyileştirici bir unsurdur (Wigal vd., 2020). Türkiye’de 2000’li senelerle beraber tedavi tekniği şeklinde seçilen oyun terapisini, bugün çocuk psikoterapisinde ele alınan temel tekniklerdendir (Teber, 2015). DEHB tanılı çocukların toplumda sağlıklı kişiler şeklinde bulunabilmeleri ve ruh sağlığı bakımından da iyilik durumuna erişebilmeleri için oyun terapisini fonksiyonel bir yaklaşım şeklinde görülmektedir (Naderi vd., 2010).

Çocuklarda sık sık görülen ve gelişimsel bir problem olarak ele alınan DEHB oyun terapistlerinin dikkatini çekmektedir (Wigal vd., 2020). DEHB’li çocuklarla yapılan oyun terapisini araştırmaları bulunmaktadır (Abdollahian vd., 2013). Var olan araştırmalarda çocuklar incelenirken yaygın şekilde ele alınan çocuk merkezli oyun terapisinin etkisinin değerlendirildiği çalışmalar da bulunmaktadır (Schottelkorb, 2007). Buna karşın alanda çocuk merkezli oyun terapisini hakkında gerçekleştirilen çalışmalar değerlendirildiğinde DEHB’li çocuklarla ilgili yeterli çalışma bulunmadığı görülmektedir. Çalışmaların bazıları DEHB’de oyun terapisinin etkili bulunmadığını belirtirken, terapistler bu terapi tekniğinin DEHB’li çocuklarda etkili bulunduğunu belirtmektedir. Durualp ve Aral (2010) yapmış oldukları çalışmalarında oyun temelli sosyal beceri eğitiminin ana sınıfı öğrencilerinin sosyal becerilerine nasıl etki ettiğini ele almıştır. Çalışma sonucunda eğitim alan grubun sosyal beceri seviyelerinde anlamlı bir artış görülmüştür. Tahmores (2011) yapmış olduğu araştırmada kreş, anaokulu ve ilkökula giden çocuklarla yapmış olduğu araştırmada oyun terapisinin toplumsal ve bilişsel gelişime nasıl etki ettiğini incelemiştir. Çalışma neticesinde, oyun terapisinin incelenen değişkenlerde artış gösterdiği görülmüştür. Lim and Ogawa (2014) Sudan’dan göç eden mülteci çocuklarla bir araştırma yapmışlardır. Araştırma iki çocukla sürdürülmüş ve filial terapisinin etkililiği ölçülmüştür. Çalışma neticesinde çocukların davranım sorununda, yaşamış oldukları sosyal sorunlarda ve agresif davranışlarında azalma belirlenmiştir. Gözalan and Koçak (2014) 5-6 yaş grubundaki çocukların dikkat ve dil kabiliyetlerine oyunun etkisini ele almışlardır. Araştırma neticesinde çocukların dikkat ve dil becerileri seviyelerinde anlamlı bir artış olduğu görülmüştür. Zorlu (2016) DEHB’li çocuklarla yönlendirme olmadan oyun terapisinin etkisini ölçmüştür. Çalışma neticesinde anne-baba ve öğretmen görüşleri ele alınarak yönlendirme olmadan oyun terapisinin çocukların duyuş ve davranışlarında olumlu bir etki ettiği bulgusunu elde etmiştir. Salter vd. (2016) Avusturalya’da otizimli çocuklarla oyun terapisinin çocukların toplumsal ve duyuşsal gelişmesine nasıl etki ettiğini ele almıştır. Çalışma sonucunda oyun terapisinin otizimli çocuklarda da çok etkili bir müdahale olduğu bulgusu elde edilmiştir. Yılmaz (2018) yapmış olduğu çalışmada, 3-5 yaş arasındaki çocuklarla yapmış olduğu araştırmada ayrılık endişesinde oyun terapisinin nasıl etki ettiğini ölçmüştür. Araştırma neticesinde oyun terapisinin okul öncesi çocuklarda ayrılık endişesini azaltan bir müdahale tekniği olduğu bulgusu

elde edilmiştir. Teke and Avşaroğlu (2020) oyun ve oyun terapisinin çocuklarda terapistlik değerlendirilmesi hakkında bir araştırma yapmışlardır. Çalışmalarında oyun terapisinin çocukların kendini ifade edebilmesi için olanak tanıdığı, problemleri çözümüleme kapasitelerini çoğalttığı, duygusal farkındalık elde etmeyi sağladığı ve iyileşmeyi beraberinde getirdiğini belirtmişlerdir. Kiye and Yalçın (2021) yapmış oldukları çalışmalarında, oyun terapisinin gruplarda değerlendirilmesi hakkında bir çalışma yapmışlar ve çocukları grup olarak oyun terapisine dahil etmenin yaşamın bir prototipi şeklinde işlev gördüğünü belirtmişlerdir. Böylelikle çocuk kendi doğal dili olan oyunla özgürlükle kendini ifade etme olanağı elde etmekte ve ayrıca sosyalleşmekte, toplumda uyumlu davranışlar sergilemeyi tecrübe etmekte, desteklenme duygusunu tatma olanağı elde etmektedir.

PLAY ATTENTION YÖNTEMİ

3. Play Attention Nedir?

Dijital medya, çocukları daha önce çok karmaşık olduğu düşünülen soyut fikirlere maruz bırakabilir. Çünkü gelişmiş öğrenme dijital medya gibi ortamlar, çocuklara farklılaştırılmış öğretim sunabilir ve onların aktif rol almalarını sağlayabilir, böylece eğitimlerini ve beyinlerinin çeşitli bölümlerini harekete geçirerek daha iyi entelektüel büyüme yol açar (Kahveci, Serin & Akkuş,2023).

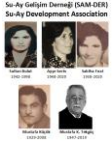
Play Attention, dikkat sorunu olan çocuklar için zayıf nöral ağları güçlü hale getirerek bu problemlere dikkat çekmek amacıyla özel tasarlanmış yetenek geliştirme yöntemi olarak ifade edilmektedir. Tutarlı ve yapılandırılmış eğitimle bir öğrenci isteyerek odaklanma, yönergeleri izleme, dikkat dağıtıcıları yok sayma ve başarısına engel olacak davranışlarını denetleyebilme kabiliyetlerini çoğaltmaktadır. Play Attention, davranışa şekil verme, mesleksi eğitim, veri inceleme ve diğer destek özelliklerini içerirken sistemin temelini kullanan bireyin beyin dalgalarını okuyan sensörlerden meydana getirmektedir. Play Attention'ın başarısı, öğrencinin hayatta ne gösterdiğiyle ele alınmaktadır. Yaygın örnekler içerisinde ödevleri uygun sürede bitirme ya da çoklu yönergeleri izleyebilme kabiliyeti verilebilir. Öğrencilerin ele alabilecekleri kalıcı zihinsel vasıtalar sağlanarak ayırıcı işlem, görsel takip ve dikkati devam ettirme şeklindeki diğer kabiliyetlerin geliştirilmesi sağlanmaktadır <https://www.pozitifhayatmerkezi.com/>)

3.1. Play Attention'ın Yararları

DEHB'li çocuklar genel olarak sınavlarda güçlük çeker ve akademik açıdan başarı elde edemeyebilirler. Bu kapsamda Play Attention işe aşağıda belirtilen kabiliyetlerin gelişimi sağlanmaktadır; Bunlar; okuduğunu anlama; çalışma kabiliyetleri; organizasyon; sınavlarda odaklanma; hafıza ve çoklu görev yapabilmemesidir. Oyunlar, çocuğun bilgisayarda dikkatini görmesini sağlamaktadır. Dikkatli olduğunu görmek, bireye güç vermektedir. Kıpırdanma, bağırma ve hiperaktivite gibi davranışlar, Play Attention oyunlarının durmasına yol açmaktadır. Kıpırdanma, hayale dalma, mırıldanma ve dürtüsel davranışlar bağırma ya da cezalandırma olmadan kolay bir şekilde gelişimi mümkündür. Gelişmiş odaklanma, davranışların gelişimine imkan tanımaktadır. Play Attention, NASA teknolojisinin patentli gelişmiş şeklidir. Yapılan çalışmalar, beyin yaşam süresinde devamlı değişim kapasitesinin bulunduğunu belirtmiştir. Buna, nöroplastisite adı verilmektedir. Play Attention, bireyin dikkatini görmesini sağlamaktadır. Zaman içerisinde, Play Attention'lu öğrenciler dikkatini ve konsantrasyonunu geliştirmektedirler. Aktif çalışmalar, öğrencileri, odaklanmanın ve bilişsel faaliyetlerin yeni düzeylerine çıkmaya ietmektedir (<https://www.pozitifhayatmerkezi.com/>)

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

DEHB çocukluk çağında başlayan dürtüsellik, dikkatsizlik ve aşırı hareketlilik ile kendini gösteren nöro gelişimsel bir sorundur. Bu sorun çocukluk çağında başlayıp yetişkinliğe dek farklı belirtilerle kendini gösterir ve bu belirtiler genel olarak kroniktir. Yıkıcı davranış sorunları, duygu durum sorunları, endişe, bağımlılık vb. belirtilerle eşzamanlı görülebilmektedir. Tanılama ve tedavide birey bütüncül şekilde ele alınmalıdır. Son 20 senede gerçekleştirilen araştırmalar DEHB'in çocuğu ve de ebeveyni ciddi olarak

zorladığını, bu tanıyla ailelerin sık sık karşılaştığını belirtmiştir. Bu durum çocuğun çevreyle uyumuna, akademik başarısına, akran ilişkilerine, aile içi ilişkilere etki edebilmektedir.

Play Attention Nasa tarafından astronotların uçuş simülasyonları için geliştirilmiş olan bir alettir. Çocuklarda uygulandığında toplam 3,5 ayda fark edilir bir değişiklik görülmektedir. Çocuğun koluna takılan bir bileklikle, çocuğun dikkatini topladığı ve devam ettirdiği anlar oyunda görünmektedir. Çocuk dikkatini oyuna verdiği sürece oyun devam etmekte, çocuğun dikkati dağıldığı an oyun durmaktadır. Böylelikle çocuğun dikkati gerek çocuk gerekse psikolog tarafından bilgisayarda somut olarak görülebilmektedir. Bu oyun bilgisayar faresiyle değil, beyin dalgalarıyla kontrol edilmektedir. Oyun; dikkati geliştirirken, çocuğun pek çok dalda gelişmesine hız kazandırabilmektedir. Play Attention'ın başarısını bilimsel çalışmalarla ispatlanmıştır. Hedefi daha fazla odaklanma, daha az kıpırdanma davranışlarını en aza düşürmedir. Zayıf odaklanma nedeniyle DEHB'li çocuklar sınavda güçlük çekip akademik açıdan başarı elde edemeyebilirler. Oysa ki odaklanma öğrenme için oldukça önem taşımaktadır. Odaklanma eksikliği bireyin bilgiyi elde etme, zihinde tutma kabiliyetini azaltır ve okuldaki uyumu zorlaştırır. Play Attention düzenli olarak uygulandığında dikkat eksikliği olan veya hiperaktif çocuklarda değişime yol açmaktadır. Değişimleri ise aşağıdaki gibi ifade etmek mümkündür; Daha uzun süre dinleme, Evde yalnız ödev yapabilme, Dürtüsellliği ve hareketliliğinde azalma, Başlanan bir işi bitirebilme, Hafıza gelişimi, Kendini kontrol altında tutabilme, Arkadaşlarıyla uyum, Görsel organizasyonda gelişim, Kurallara uyum sağlamadır.

Bu çalışma, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ele alınıp bu durumda kullanılan Play Attention yöntemi ile ilgili alan taraması niteliğinde bir çalışmadır. Çalışma sonuçlarının, özellikle okulöncesi ve ilkokullarda görev yapmakta olan psikolojik danışmanlara, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan çocuklarda, play attention yönteminin uygulanması konusunda alana katkı sunacağına inanılmaktadır. Bu konuda yapılacak olan yeni araştırmalarda, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ele alınıp bu durumda kullanılan Play Attention yöntemi ile yapılacak nicel ve nitel çalışmalar yapılması önerilmektedir. Son olarak, DEHB tanılı bireylerde özellikle okul öncesi ve ilkokul kademesindeki çocuklarda nörobilim temelli birçok uygulama mevcuttur. Fakat içeriğinde fiziki müdahale (egzersiz) olmayan her müdahale bir bacağı eksik masa misalidir. Tam da bu nedenle DEHB'e etki etmek adına hareket ve denge sistemi göz ardı edilmemelidir. Anaokulu ve ilkokulda çalışan Psikolojik Danışmanların bu konuyu gözden kaçırmamaları gerektiğine inanıyorum. DEHB ile ilgili dikkat güçlendirme ile araştırma yapacak olan uzmanlarında nörobilim temelli uygulamaları bütünsel olarak incelemeleri ve sadece biliş üzerine araştırma ile sınırlı kalmamaları gerektiği düşünülmektedir.

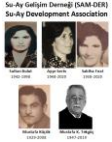
KAYNAKLAR

- Abdollahian, E., Mokhber, N., Balaghi, A., & Moharrari, F. (2013). The effective of cognitive behavioural play therapy on the symptom of attention deficit/hyperactivity disorder in children aged 7-9 years. *ADHD Attention Deficit and Hyperactivity Disorders*, 5(1), 41-46. <https://doi.org/10.1007/s12402-012-0096-0>
- Akandere, M. (2003). *Eğitici okul oyunları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bekeç, M. (2018). *Deneyimsel oyun terapisinin dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan 6-11 yaş arasındaki çocukların duyu ve davranışları üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Crosby, G., & Lippert, T. K. (2017). *Dönüşüm dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu*. İstanbul: Sola Yayınları.
- Drewes, A. A. (2006). Play-based interventions. *Journal of Early Childhood and Infant Psychology*, (2), 139-156. <https://scholar.google.com/scholar>
- Durualp, E., & Aral, N. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 160-172. <https://www.onceokuloncesi.com/>
- Emin, S. (2016). Oyunun çocuk psikolojisi ve gelişimi üzerindeki etkileri. *Hikmet Dergisi*, (28), 86- 97.
- Ercan, E. S. (2008). *Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu*. İstanbul: Doğan Kitap.

- Gözalan, E., & Koçak, N. (2014). Oyun temelli dikkat eğitim programının 5-6 yaş çocukların kelime bilgi düzeylerine etkisinin incelenmesi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(11), 115-121. <https://doi.org/10.18493/kmusekad.12328>
- Gül, H., & Çetinkaya, B. Ö. (2018). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunun etiyooyisinde çevresel etkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, (10), 138-175.
- Halmatov, S. (2016). *Oyun terapisinde pratik teknikler, çocuklar için psikoegzersiz eğitim programları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kahveci, G., Serin, N. B., & Akkuş, O. (2023). Using a tablet-mediated intervention for teaching pre-addition skills to children with autism. *Journal of Education and Learning (EduLearn)*, 17(1), 35-43. <https://doi.org/10.11591/edulearn.v17i1.20509>
- Kanay, A., & Girli, A. (2008). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan 9-13 yaş grubu ilköğretim öğrencilerinin uyumsal davranışları, benlik kavramı ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 184-191.
- Kayaalp, L. (2008, Mart). *Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu*. LWII. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinliklerinde sunulmuş bildiri. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Kıldan, A. (2001). *Oyunun çocukların gelişim özelliklerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kiriş, N., & Binokay, S. (2010). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunun fizyolojik temelleri. *Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi*, (19), 1-11. <https://dergipark.org.tr/en/pub/aktd/issue/2221/29431>
- Kiye, S., & Yalçın, İ. (2021). Oyun terapisi ve oyun terapisinin gruplarda kullanımı. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 287-303. <https://doi.org/10.53444/deubefd.836043>
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N., & Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(16), 324-342. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunikkefd/issue/2777/37245>
- Landreth, G. (2011). *Oyun terapisi: İlişki sanatı*. İzmit: Altın Kalem Yayınları.
- Le Heuzey, M. F. (2005). *Hiperaktif çocuk*. (E. Ergun, Çev.) İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Lim, S.-L., & Ogawa, Y. (2014). 'Once I had kids, now I am raising kids: Child-parent relationship therapy (CPRT) with a sudanese refugee family-a case study. *International Journal of Play Therapy*, 23(2), 70-89. <https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Fa0036362>
- Naderi, F., Heidarie, A., Bouron, L., & Asgari, P. (2010). The efficacy of play therapy on ADHD, anxiety and social maturity in 8 to 12 years aged clientele children of ahwaz metropolitan counseling clinics. *Journal of Applied Sciences*, 10(3), 189-195. <https://www.cabdirect.org/cabdirect/abstract/20103065442>
- Nash, J. B., & Schaefer, C. E. (2013). Oyun terapisi: Temel kavramlar ve uygulamalar. C. E. Schaefer (Ed.), *Oyun terapisinin temelleri* içinde (s. 3-15). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Öğretir, A. D. (2008). Oyun ve oyun terapisi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, (22), 94-100. <https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/>
- Öner, P., Öner, Ö., & Aysev, A. (2003). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 12(3), 97-99. <https://www.tb.org.tr/sted/sted0303/dikkat.pdf>
- Özlü, B. & Serin, N. B. (2021). Social acceptance levels of normal developed students towards disable students. *Int J Eval & Res Educ*, 10(4), 1159-1165. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1328120>
- Öztürk, M., & Başgöl, Ş. S. (2015). *Çocuklarda dürtüsellik*. İstanbul: Hayy Kitap.
- Poyraz, H. (2003). *Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Saltık, N. (2018). Kadın konuk evlerinde kalan çocuklarda oyun terapisinin sosyal beceri ve problem davranışlara etkisinin incelenmesi. *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, 1-120.
- Salter, K., Beamish, W., & Davies, M. (2016). The effects of child-centered play therapy (CCPT) on the social and emotional growth of young australian children with autism. *International Journal of Play Therapy*, 25(2), 78-90. <https://psycnet.apa.org/record/2016-14461-004>
- Schottelkorb, A. A. (2007). *Effectiveness of child-centered play therapy and person centered teacher consultation on ADHD behavioral problems of elementary school children* (Unpublished doctoral dissertation). University of Nort Texas, Texas.

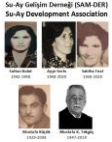

- Semerci, B., & Turgay, A. (2017). *Bebeklikten erişkinliğe dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Solter, A. J. (2017). *Oyun oynama sanatı*. İstanbul: Doğan Kitap Yayıncılık.
- Sürücü, Ö. (2020). *Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu anne baba-öğretmen elkitabı* (13. bs.). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Şimşek, R. (2014). *Dikkat eksikliği tedavisinde yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Nörokey Yayınları.
- Tahmores, A. H. (2011). Role of play in social skills and intelligence of children. *Procedia Social and Behavioral Science*, 30, 2272-2279. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811022695>
- Teber, M. (2015). *Çocuk merkezli oyun terapisinin çocuklarda görülen davranış sorunlarının çözümüne etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Teke, E., & Avşaroğlu, S. (2020). Çocuklarda oyunun ve oyun terapisinin terapistik kullanımı ve iyileştirici etkileri: Kavramsal bir analiz. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(32), 1078-1087.
- Wigal, S., Chappell, P., Palumbo, D., Lubaczewski, S., Ramaker, S., & Abbas, R. (2020). Diagnosis and Treatment Options for Preschoolers with Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. *Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology*, 30 (2), 1-15. <https://www.ingentaconnect.com/>
- Yılmaz, Ö. (2018). *Okul öncesi çocuklarda oyun terapisinin ayrılık kaygısı üzerine etkisinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Zorlu, A. (2016). *Yönlendirici olmayan oyun terapisinin dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu belirtili çocukların duyu ve davranışları üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- İnterneten alınan kaynak (2023). Play attention yararları (<https://www.pozitifhayatmerkezi.com/>)

EXTENDED ABSTRACT

ADHD is a neurodevelopmental problem manifested by childhood impulsivity, inattention, and hyperactivity. This problem starts in childhood and manifests itself with different symptoms until adulthood, and these symptoms are generally chronic. Destructive behavior issues, mood issues, anxiety, addiction, etc. may occur simultaneously with symptoms. In diagnosis and treatment, the individual should be considered holistically. Studies conducted in the last 20 years have stated that ADHD puts a serious strain on the child and the parent, and families frequently encounter this diagnosis. This situation can affect the child's adaptation to the environment, academic success, peer relations, and family relations. Attention Deficit and Hyperactivity Disorder is a neuropsychiatric problem that is not compatible with the age and level of development of the person, is seen with symptoms of inattention, hyperactivity and impulsivity, starts in childhood and whose effects continue throughout life. Children with ADHD may have difficulty in exams and may not achieve academic success. However, the focus is very important for learning. Lack of focus reduces the individual's ability to acquire and retain information and makes it difficult to adapt at school. Play Attention, when applied regularly, leads to a change in attention-deficit or hyperactive children. It is possible to express the changes as follows. In this study, attention deficit and hyperactivity disorder were discussed and the Play Attention method used in this case was examined. Play Attention is an instrument developed by NASA for flight simulations of astronauts. When applied in children, a noticeable change is seen in a total of 3.5 months. With a wristband worn on the child's arm, the moments when the child's attention is gathered and continued appear in the game. As long as the child pays attention to the game, the game continues, and when the child's attention is distracted, the game stops. In this way, the attention of the child can be seen concretely on the computer by both the child and the psychologist. This game is controlled by brain waves, not a computer mouse. Game; While developing attention, it can accelerate the development of the child in many branches. The success of Play Attention has been proven by scientific studies. Its goal is to focus more and minimize fidgeting behaviors. Due to poor focus, children with ADHD may have difficulty in exams and may not achieve academic success. However, focus is very important for learning. Lack of focus reduces the individual's ability to acquire and retain information and makes it difficult to adapt at school. Play Attention, when applied regularly, leads to a change in attention-deficit or hyperactive children. It is possible to express the changes as follows; Listening longer, Doing homework alone at home, Decreased impulsivity and mobility, Being able to finish a job, Memory development, Keeping oneself under control, Adaptation with friends, Improvement in visual

organization, Adapting to rules. This study is a field study on the Play Attention method used in attention deficit and hyperactivity disorder. It is believed that the results of the study will contribute to the field in the application of play attention method in children with attention deficit and hyperactivity disorder, especially to psychological counselors working in preschool and primary schools. It is recommended that quantitative and qualitative studies be conducted with the Play Attention method, which is used in this case, by addressing attention deficit and hyperactivity disorder in new studies to be conducted on this subject. Finally, there are many neuroscience-based applications in individuals with ADHD, especially in preschool and primary school children. However, any intervention that does not include physical intervention (exercise) is like a table with a missing leg. For this very reason, the movement and balance system should not be ignored in order to affect ADHD. I believe that Psychological Counselors working in kindergarten and primary school should not overlook this issue. It is thought that experts who will conduct research on ADHD with attention enhancement should examine neuroscience-based applications holistically and should not be limited to research on cognition only.